

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 173/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

414/2010. (IX. 8.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2010. április 5-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárást** a 2010. szeptember 8-án megtartott zárt ülésén – dr. Kádár András Kristóf testületi tag különvéleményével – hozott döntése alapján

m e g s z ü n t e t i .

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor. A panaszosnak az áttétel ellen előzetesen bejelentett tiltakozására figyelemmel azonban a Testület az eljárás megszüntetéséről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2010. március 27-én, M. városban, a posta parkolójában fogatosított rendőri intézkedés miatt 2010. április 5-én elektronikus úton terjesztette elő beadványát, amelyet aláírásával 2010. május 5-én erősített meg.

I.

1) A panaszos előadta, hogy 2010. március 27-én egy politikai fórumról tartott férjével és ismerőseivel a Posta parkolójában levő gépkocsijuk felé, csendesen, mindenféle rendbontási cselekedet nélkül. Mielőtt a panaszos és társai az autójukhoz értek volna, kb. 30-35 rendőr – kutyákkal – körbe zárta őket. A panaszos és társai összesen kb. 15-en lehettek. Észrevették közben azt is, hogy a rendőrség gépjárműveivel elzárta útjukat minden irányban. A panaszos férje azon kérdésére, hogy „miért ez a nagy hajsza” ellenük, azt válaszolta az egyik intézkedő rendőr, hogy „közvetlen előjárói utasításra

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

cselekszenek”. A másik intézkedő rendőr megjegyezte, hogy „a Jobbikos rendezvények után így kell eljárniuk”, mire a korábbi rendőr – a panaszos megítélése szerint – csendre intette társát.

A panaszossal közölték, hogy feljelentést tesznek ellene, „mert az Árpád házi királyok idejéből való lobogó” van nála. Erre a panaszos azt mondta a rendőröknek, hogy az „nem tiltott”, amire már nem reagáltak semmit. A panaszos ehhez megjegyezte azt is, hogy férje zászlógyűjteményéből volt még nála négy, de azokra nem voltak kíváncsiak a rendőrök. A panaszos megítélése szerint azzal, hogy őt feljelentették, durván megsértették a magyar történelmi ereklyék egyikét.

Ezzel együtt felhívta az intézkedő rendőrök figyelmét arra, hogy az intézkedéstől öt utcával távolabb egy kb. 20 fős bűnözői csoport már több mint egy hete „zaklatja” a környék lakóit, és abban a pillanatban is ott tartózkodnak. Ehhez hozzátette a panaszos, hogy erről a lakossági bejelentések alapján a helyi rendőrségnek tudomása van. A panaszos előadta, hogy tájékoztatása ellenére a rendőrök nem foganatosítottak intézkedést a megjelölt csoporttal szemben, és másnapra „kifosztottak két tehetetlen embert”.

A panaszos ezt követően előadta beadványában, hogy „feljelentést” kíván tenni az eljáró rendőri szervek ellen:

- „Egy magyar (nem tiltott) történelmi lobogó meggyalázásáért”, mivel a rendeltetésszerű használata miatti feljelentés csak ezt jelentheti.
- „Szolgálat alatt történő kötelességmulasztással”, ugyanis nem értesítették a feletteseiket a panaszos által előadottokról, „megkönnyítve ezzel a bűncselekményt elkövetők dolgát”.
- „Zaklatásért”, mivel a panaszos és ismerősei semmiféle bűncselekményt nem követtek el, mégis őket zárták körbe kordonnal, ahelyett, hogy a valódi jogsértéseket megakadályozták volna.

2) A panaszos beadványa kiegészítéseként előadta, hogy a vele szemben intézkedő rendőrök sem nevükkel, sem azonosító jelvényükkel, sem pedig szolgálati igazolványukkal nem igazolták magukat. Az igazoltatást megelőzően nem közölték az intézkedés konkrét okát, pusztán eléjük álltak, köszöntek és kérték, hogy igazolják magukat.

Adatrögzítő lap kitöltésére is sor került. Az igazoltatás alkalmával pedig a személyi igazolványon túlmenően lakcímkártyát is kértek tőle az intézkedő rendőrök. A panaszos megítélése szerint a körözési nyilvántartási rendszerben nem ellenőrizték őt le.

A panaszossal a feljelentés okaként csak a „zászló birtoklását” közölték.

Az intézkedő rendőrök a jogorvoslati jogról a panaszost nem tájékoztatták, a Testület működéséről egy ismerősén keresztül szerzett tudomást.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata érdekében felvilágosítást kért az illetékes rendőrkapitányságtól, amely az alábbi információkat bocsátotta a Testület rendelkezésére.

1) Az illetékes helyi rendőrkapitányság vezetője tájékoztatta arról a Testületet, hogy – mivel a köztársasági elnök 2010. január 22-én kitűzte az országgyűlési választások időpontját – a választásokkal kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtása érdekében a rendőrkapitányság – korábbi évek gyakorlata szerint – felvette a kapcsolatot az illetékességi területéhez tartozó 13. számú szavazókörben induló pártok képviselőivel. A rendőrség tájékoztatást kért a megrendezésre kerülő választási gyűlésekkel kapcsolatosan. Noha bejelentési kötelezettség ezen rendezvényeknél nem áll fenn, azonban a rendőrségnek kötelessége a jogsértések megelőzése, megakadályozása, amelyhez viszont információ szükséges.

A kapcsolatfelvétel megtörtént természetesen a Jobbik Magyarországért Mozgalom képviselőjével is, aki részletes tájékoztatást követően kérte, hogy az esetleges konfliktusok megelőzése érdekében legyen rendőri jelenlét a roma lakosság által sűrűbben lakott településeken a gyűlések időpontjában. A M. településen megrendezésre kerülő gyűlés előtt a képviselő tájékoztatta a rendőrkapitányság vezetőjét arról, hogy ott vendégként „Vona Gábor, a párt miniszterelnök jelöltje lesz jelen”, valamint információja volt arra vonatkozóan is, hogy a rendezvényre több településről a felosztatott Magyar Gárdához tartozó személyek érkezése is várható.

Ezen okból 2010. március 27-én a 05060-1344/2010. ált. számú végrehajtási terv alapján a kapitányság illetékességi területére 15 órától 20 óráig elrendelt fokozott ellenőrzés során tizenkét fő rendőrnek a helyi Községi Ház – a gyűlés helyszíne – és környékének ellenőrzése került meghatározásra feladatként. A tizenkét rendőr négy szolgálati gépkocsival és egy szolgálati kutyával vett részt a fokozott ellenőrzésben.

A fokozott ellenőrzés parancsnoka észlelte, hogy a rendezvényen jelentős számú érdeklődő jelent meg, melyből több személy a betiltott Magyar Gárda formaruhájának elemeit viseli. Erről az ügyeleten értesült a Közrendvédelmi Osztály vezetője, aki a helyszínre érkezve átvette a parancsnoki feladatokat. A további fokozott ellenőrzés kifejezetten a Községi Ház közvetlen környezetére irányult. Az r. alezredes a helyszínre rendelte a 18 órakor szolgálatukat megkezdő további öt rendőrt.

18 óra 25 perc körül a rendezvény befejeződött, és az azon résztvevő személyek a helyszínt elhagyták. Az ellenőrzés parancsnoka észlelte, hogy a helyszínt többek között egy 15-20 főből álló társaság közösen egy irányba hagyja el. Látható volt, hogy ezek közül a személyek közül többen is a betiltott szervezet formaruhájának egyes elemeit viselhetik. Mivel ezek viselése az adott helyen és időben jogsértést alapozhattak meg, szükségessé vált ezen személyek ellenőrzése, igazoltatása. Az

említett csoport a Községi Háztól a kb. 200 méterre levő postai parkoló felé haladt. Az intézkedés időpontjában az intézkedés helyszíne félreeső, forgalomtól mentes terület volt. A parkolóban kb. 20-30 gépjármű parkolt, amelyek egy része a rendezvényt követően azt akadálytalanul elhagyták. Mikor az intézkedés alá vont csoport a parkoló széléhez érkezett, akkor kb. 10 gépjármű tartózkodott a parkolóban. A parkolóhoz érkező csoportot a fokozott ellenőrzés korábbi parancsnoka állította meg, aki bemutatkozott és közölte, hogy igazoltatást hajtanak végre, mivel a Magyar Gárda betiltott formaruhájának egyes elemeit viselő személyek tartózkodhatnak a csoportban. A felszólított személyek ennek eleget tettek, a rendőri intézkedésnek nem álltak ellen és azt a helyszínen tudomásul vették. Az igazoltatásokat az intézkedő rendőrök kettesével hajtották végre, oly módon, hogy az egyik végezte az igazoltatást, míg a másik biztosította.

Az igazoltatottaktól személyi igazolványt kértek, lakcímkártyát nem. Az igazoltatások ütemesen haladtak, azok végrehajtása kb. 10-15 percet vett igénybe. Az igazoltatott személyekkel közölték az intézkedés befejeztét, valamint, hogy a helyszínt elhagyhatják. Az igazoltatott csoportból öt személy tekintetében a betiltott Magyar Gárda formaruha egyes elemeinek viselése miatt szabálysértési feljelentés tételére került sor.

Az intézkedésekről videofelvétel nem készült. Kamera ugyan készenlétben volt, de mivel az igazoltatások különösebb esemény nélkül, a szokásos módon zajlottak, ezért a videofelvétel készítésre nem adott utasítást az osztályvezető.

A rendőrségi tájékoztatás szerint a panaszos igazoltatására a fent megjelölt ok – azaz a Magyar Gárda formaruha egyes elemeinek viselése – miatt történt, és nála több – összetekert állapotban levő – zászló volt. Mivel cselekményével jogsértést nem valósított meg a panaszos, ezért az intézkedést követően ő a helyszínt elhagyta, vele szemben szabálysértési feljelentés nem készült.

Az igazoltatások helyszíne lezárásra nem került. A rendőri intézkedés alatt a parkoló autók közlekedését nem korlátozták, azok elhaladását nem akadályozták meg. Minden igazoltatott személy szabadon elhagyhatta a helyszínt.

A panaszos az intézkedés során nem tett olyan bejelentést, hogy a környéken jogsértő cselekményt követnek el ismeretlen személyek. Ilyen eseményről a helyi rendőrkapitányságon más személy sem tett bejelentést.

Az Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. §-ának (3) bekezdése alapján az igazoltatás során rögzíteni kell az igazoltatott személy adatait, amennyiben az további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges. Tekintettel arra, hogy több személy esetében szabálysértés miatt feljelentés készült, a jelenlevő személyek igazoltatása, adatainak rögzítése a további eljárások miatt szükséges volt.

2) A panaszossal szembeni intézkedésről készült jelentés az igazoltatás indokaként azt tartalmazza, hogy a panaszos a helyi művelődési házban egy, a Jobbik által szervezett rendezvény résztvevőjeként volt jelen.

A panaszost a posta parkolójában igazoltatta az intézkedő rendőr, melynek során adatait igazoltató lapon rögzítette.

A panaszos civil, hétköznapi ruházatban volt. Fehér kabátot és kék színű farmernadrágot viselt, a nyakában pedig egy piros fehér színű sál volt.

A panaszos három darab zászlót fogott a kezében mely össze volt fogva. A zászlók címere nem volt megállapítható, azok színezete piros fehér volt.

3) A panaszossal szembeni intézkedésről készült igazoltató lap tartalmazza a panaszos személyes adatait, így lakcímét is. Rögzítésre került továbbá a panaszos ruházata (piros-fehér sál, civil öltözet – fehér kabát, kék farmer), valamint az, hogy a panaszosnál 3 darab piros-fehér színű, különböző címerű zászló volt, amelyeken a címerek nem voltak beazonosíthatóak, mivel a panaszos összefogta azokat.

4) A 05060-1344/2010.ált. számú végrehajtási terv szerint a helyi rendőrkapitányság illetékességi területén a jelenlegi közbiztonsági helyzet megőrzése és a negatív tendenciák kialakulásának megakadályozása, valamint a lakosság szubjektív biztonságérzetének növelése érdekében fokozott közterületi rendőri jelenlét került megvalósításra. Ennek keretében „zéró” tolerancia elvét tekintve minden észlelt jogsértő esetben intézkedés foganatosítását helyezték kilátásba. Az emberek biztonságérzetét negatívan befolyásoló tulajdon elleni és garázda jellegű jogsértő cselekmények megelőzése, megszakítása és felderítése, valamint a közlekedés biztonságának javítása, a szórakozó helyek ellenőrzése érdekében közrendvédelmi fokozott ellenőrzés került végrehajtásra.

A tervben az I. csoport részére feladatként – 2010. március 27-én 15 óra 15 perctől 19 óra 30 percig terjedő időtartamra – a város főtere, a Községi Ház és környéke visszatérő ellenőrzése, az ott zajló rendezvény felügyelete került megjelölésre.

III.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszos Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ából levezethető tisztességes eljáráshoz, az 59. §-ában rögzített személyes adatok védelméhez, valamint az 52. §-ban rögzített személyi szabadsághoz való alapvető jogait.

1) A panaszos beadványa és a rendőrség által megküldött iratanyagból megállapítható, hogy 2010. március 27-én városi Községi Házban választási gyűlést tartott a Jobbik

Magyarországért Mozgalom. A rendőrkapitányság felvette a kapcsolatot a mozgalom képviselőjével, aki azt kérte a rendőrségtől, hogy a gyűlések időpontjában legyen rendőri jelenlét az esetleges konfliktusok megelőzése érdekében. Továbbá a képviselő azt a tájékoztatást nyújtotta, hogy vendégként – az akkor még miniszterelnök jelölt – Vona Gábor fog megjelenni a gyűlésen, valamint, hogy információja van arra vonatkozóan is, hogy a rendezvényre több településről a felosztatott Magyar Gárdához tartozó személyek érkezése is várható.

A fenti indokok miatt 2010. március 27-én a kapitányság illetékességi területére 15 órától 20 óráig fokozott ellenőrzés került elrendelésre. Tizenkét rendőr négy szolgálati gépkocsival és egy szolgálati kutyával vett részt a Községi Ház és környéke ellenőrzésében.

a) A Rtv. fokozott ellenőrzést szabályozó, tehát jelen esetben alkalmazandó 30. §-ának (1) bekezdése értelmében „a rendőrség [...] a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja”.

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 39. §-a értelmében „a fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatóság illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják”.

A jogszabályi háttér – ahogyan arra a Testület korábbi állásfoglalásaiban is utalt – meglehetősen tág teret biztosít a fokozott ellenőrzések alkalmával foganatosítható rendőri intézkedéseknek, ezen belül is elsősorban az igazoltatásnak. Ennek keretében az állomány tagjainak nem kell olyan mértékig mérlegelniük az igazoltatás konkrét okainak meglétét, mint egy olyan igazoltatás során, amelyet saját kezdeményezésre, az Rtv. 29. §-a alapján foganatosítanak, mert a fokozott ellenőrzés egyfajta „mögöttes felhatalmazást” jelent.

Ez a felhatalmazás ugyanakkor nem korlátlan. Vizsgálható egyfelől az, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelése indokolt volt-e, másfelől az is, hogy a fokozott ellenőrzés keretében foganatosított konkrét igazoltatás nem volt-e egyértelműen indokolatlan a fokozott ellenőrzés céljainak fényében.

A fokozott ellenőrzés elrendelésének jogszabályi feltételei a Testület szerint a választási gyűléssel érintett terület vonatkozásában fennálltak, mivel a Jobbik Magyarországért Mozgalom képviselője tájékoztatása szerint számítani lehetett arra, hogy a felosztatott Magyar Gárdához tartozó személyek érkeznek a gyűlés helyszínére. A rendőrséget intézkedési kötelezettség terhelheti akkor, ha a jelenlevők magatartása a Magyar Gárdára utal. A Testület elfogadta ezért, hogy a jelenlegi közbiztonsági

helyzet megőrzése és a negatív tendenciák kialakulásának megakadályozása, valamint a lakosság szubjektív biztonságérzetének növelése érdekében a rendőrség indokoltnak tartotta a fokozott ellenőrzés elrendelését a rendőrkapitányság illetékességi területére, ezen belül a választási gyűlés helyszínére és annak környékére, valamint időtartamára. **A fokozott ellenőrzés kapcsán ezért a Testület alapjogsértést nem állapított meg.**

b) A panaszos előadta, hogy a helyszínen kb. 30-35 rendőr jelent meg és zárta körül a panaszost és társait.

A Testület tájékoztatja a panaszost arról, hogy az általa tapasztalt rendőri jelenléte a fokozott ellenőrzés elrendelése indokolta, amelyet a Testület a jelen állásfoglalás III. része 1) pontja a) alpontjában írtak alapján jogszerűnek ítélt meg.

A rendőrségi tájékoztatás szerint, a panaszos által előadottakkal szemben, a Közösségi Ház és környékének ellenőrzésében kezdetben tizenkét rendőr vett részt, amelyhez 18 órákor további öt rendőr csatlakozott.

A rendőri jelenléttel és fellépéssel összefüggésben, noha a panaszos és a rendőrség állításai ellentmondanak egymásnak, a Testület mégis a rendőrség tájékoztatását fogadta el, mely szerint az intézkedésben mindösszesen tizenhét rendőr vett részt.

Az Rtv. IV. Fejezetében, a rendőrség működésének általános elvei között került rögzítésre az arányosság követelményének elve. Az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. A (2) bekezdés szerint több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A Testület a fokozott ellenőrzés elrendelését jogszerűnek ítélte meg, és véleménye szerint az arányosság követelményének figyelembe vételével nem tekinthető aránytalanul nagyszámúnak a tizenhét intézkedő rendőr igénybe vétele egy fokozott ellenőrzés hatálya alatt álló helyszínen. **E tekintetben ezért a Testület megállapította, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz és a személyes szabadsághoz való jogát nem érte sérelem, mert az alapjog korlátozása jogszerű volt.**

2) A Testület ezt követően vizsgálta a szolgálati fellépés módját, mivel a panaszos előadta, hogy a vele szemben intézkedő rendőrök sem nevükkel, sem azonosító jelvényükkel, sem pedig szolgálati igazolványukkal nem igazolták magukat. Az igazoltatást megelőzően nem közölték az intézkedés konkrét okát. Az intézkedés indokául a panaszos férjének kérdésére, azt válaszolta az egyik intézkedő rendőr, hogy „közvetlen előjárói utasításra cselekszenek”, mire a másik intézkedő rendőr azt mondta, „a Jobbikos rendezvények után így kell eljárniuk”. A panaszbeadvány szerint

a panaszossal közölték, hogy feljelentést tesznek ellene, „mert az Árpád házi királyok idejéből való lobogó” van nála.

A rendőrségi tájékoztatás szerint az intézkedés alá vont csoport tagjainak az intézkedő rendőr bemutatkozott és közölte, hogy igazoltatást hajtanak végre, mivel a Magyar Gárda betiltott formaruhájának egyes elemeit viselő személyek tartózkodhatnak a csoportban.

Az Rtv. 20. §-a tartalmazza a rendőri intézkedés során a rendőr azonosítására vonatkozó rendelkezéseket, amelynek az a célja, hogy a rendőri intézkedések, eljárások során minden esetben kétséget kizáróan azonosítani lehessen az eljáró rendőrt. Ennek ugyanakkor nem lehet olyan hatása, hogy az intézkedést akadályozza. A 20. § (1) bekezdése szerint a rendőrt intézkedése során vagy az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt, minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A rendőri intézkedés alakításait tovább részletezi a Szolgálati Szabályzat 4. §-a, amely szerint a rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszagnak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr továbbá az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja.

A jogszabályi előírások alapján az intézkedő rendőr minden esetben köteles nevét, azonosító számát, az intézkedés okát és célját az intézkedés alá vont személlyel közölni. A panaszos alappal kifogásolta tehát, hogy az intézkedő rendőr nem tett eleget az azonosítási kötelezettségnek, és nem tájékoztatta az intézkedéssel összefüggésben. A rendőrségi iratok ezzel szemben az ellenkezőjéről számoltak be.

Az intézkedés célja közlésének elmaradása és az azonosítási kötelezettségre vonatkozó jogszabályi előírások megsértése miatt a Testület a rendelkezésre álló adatok között az ellentétet feloldani nem tudta, ezért a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme nem volt megállapítható.

3) A Testület ezt követően vizsgálat a panaszos igazoltatásának és adatai rögzítésének jogszerűségét. A panaszos megjegyezte, hogy azt közölték vele, hogy feljelentést tesznek ellene, „mert az Árpád házi királyok idejéből való lobogó” van nála.

a) A rendőrség összefoglaló jelentése szerint az intézkedés alá vont csoport tagjai közül néhányan a Magyar Gárda betiltott szervezet formaruhájának egyes elemeit viselhettek, amely az adott helyen és időben jogsértést alapozhatott meg, ezért szükségessé vált az említett személyek igazoltatása. Konkrétan a panaszos kapcsán is erre az indokra hivatkozik a jelentés, valamint megjegyzésre került, hogy nála több összetekert zászló. Vele szemben szabálysértési feljelentés nem készült, mivel cselekményével jogsértést nem valósított meg.

Ezzel szemben a panaszos igazoltatásáról – annak napján – készült jelentés azt tartalmazza az intézkedés indokaként, hogy a panaszos Művelődési házban egy, a Jobbik által szervezett rendezvény résztvevőjeként volt jelen. Rögzítésre került továbbá az is, hogy a panaszos civil, hétköznapi ruházatban volt. Fehér kabátot és kék színű farmernadrágot viselt, a nyakában pedig egy piros fehér színű sál volt. A jelentés tartalmazza azt is, hogy a panaszos három darab zászlót fogott a kezében, azonban a zászlók címere nem volt megállapítható, mivel azok összefogott állapotban voltak. A zászlók színezete piros fehér volt. Ugyanezen adatokkal egyező módon került kitöltésre az intézkedés helyszínén és annak pillanatában az adatrögzítő lap is.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A rendőrségi dokumentumok ellentétes információkat tartalmaztak arra nézve, hogy mi is indokolta valójában a panaszos igazoltatását. A Testület megítélése szerint közvetlenül az intézkedés pillanatában kitöltött adatrögzítő lap, valamint az intézkedés napján, az intézkedő rendőr által elkészített rendőri jelentésben foglaltak felelnek meg a valóságnak, mégpedig egyrésztől azon indok, hogy a panaszos a Jobbik által szervezett rendezvényen volt jelen, másrésztől pedig az, hogy a panaszos kezében több zászlót is tartott. Ugyanezen jelentésben és az RK lapon is szerepel a panaszos öltözetének leírása, azaz az, hogy a panaszos civil öltözetben volt jelen. Amennyiben viszont ez már a helyszínen nyilvánvalóvá vált, indokolatlan is lett volna a panaszos ruházatára való hivatkozással történő igazoltatás. A Testület véleménye szerint a panaszossal szemben intézkedés valós oka a rendezvényen való részvétel és a zászlók birtoklása volt.

A rendőrségi törvény fent idézett bekezdése konkrétan meghatározza, hogy a személyazonosság megállapítására mely esetekben kerülhet sor. Azonban a rendőrség a panaszossal szemben olyan indokot nem jelölt meg, amely az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdésében meghatározott esetek egyike alá besorolható volna. A Testület megítélése szerint az, hogy valaki a Jobbik által megrendezett választási gyűlésen vesz részt, valamint az, hogy ez a személy kezében – esetleg véleménynyilvánítás céljából –

zászlókat tart, nem szolgáltat önmagában alapot az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerinti intézkedéshez.

A Testület továbbá szükségesnek tartja rögzíteni, hogy több korábbi állásfoglalásában – elsőként a 20/2008. (VI. 25.) sz., később pl. a 149/2008. (XII. 3.) sz. állásfoglalásban – elvi élel kimondta, hogy az igazoltatás, mint minden rendőri intézkedés célhoz kötött, mindig kell lennie valamilyen törvényi jogalapjának és céljának (amelyet jelen esetben a rendőrség meg is jelölt). A rendőri intézkedés egyetlen esetben sem lehet önkényes, önmagáért való, illetve nem irányulhat arra, hogy az állampolgárokat, amennyiben valós vagy valósnak vélt rendőri jogsértést (visszaélést) tapasztalnak, annak dokumentálásától, bejelentésétől elriassza.

Tekintettel arra, hogy a Testület a jelen állásfoglalás III. részének 1) pontjának a) alpontjában a fokozott ellenőrzés elrendelését jogszerűnek és arányosnak ítélte meg, álláspontja szerint ezért a panaszos igazoltatáshoz a szükséges törvényes jogalapja meg volt, így a személyes adatok védelméhez való jog korlátozása jogszerűen történt. Csekély mértékben sérült ugyanakkor – a fenti érvelés alapján – a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga azzal, hogy nem a megfelelő indokra hivatkozással került foganatosításra az intézkedés.

b) A Testület vizsgálta ezt követően a panaszos adatai rögzítésének jogszerűségét, amellyel összefüggésben az alábbi megállapításokat teszi.

Az Rtv. 29. §-ának (3) bekezdése szerint az igazoltatás során rögzíteni kell az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát, ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják. Az igazoltatás és az igazoltatott adatai rögzítésének egyéb részletszabályait a Szolgálati Szabályzat 38. §-a tartalmazza. Az (1) bekezdés előírja, hogy az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körözési információs rendszerben, illetőleg – szükség szerint – a személyi adat- és lakcímnnyilvántartásban, vagy az okmány-nyilvántartásban. Ezen jogszabályhely (2) bekezdése pedig azt mondja ki, hogy az igazoltatás során meg kell állapítani a személy azonosságát, és az igazoltató lapon rögzíteni kell annak az igazoltatottnak az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatásának helyét, idejét és okát, akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják.”

A rendőrség az adatrögzítés jogalapjaként utalt a fent ismertetett Rtv. 29. §-ának (3) bekezdésére, amely szerint tehát az igazoltatás során csak akkor kell rögzíteni az igazoltatott személyazonosító adatait (és a kapcsolódó adatokat), ha ez további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják.

Az adatrögzítés indokaként a rendőrség arra hivatkozott, hogy több személy esetében szabálysértés miatt feljelentés készült, a jelenlevő személyek igazoltatására, adataiknak rögzítésére a további eljárások miatt szükség volt. A rendőrség azonban arról is tájékoztatta a Testületet, hogy a panaszossal szemben feljelentés nem készült, hiszen cselekménye jogszabályt nem sértett. Megállapítható tehát, hogy a panaszossal szemben az igazoltatását követően további intézkedés, eljárás nem indult.

A Testület megállapítása szerint a panaszos adatainak rögzítése az Rtv. 29. §-a hivatkozott (3) bekezdés harmadik fordulata szerint – azaz az egyéb körülmény azt indokolta – jogszerű volt, az alábbiakra figyelemmel.

A rendőri korrupció megelőzésével, a személyi állomány fegyelmi helyzetének javításával kapcsolatos feladatokról szóló 22/2007. (OT 15.) ORFK utasítás (továbbiakban: ORFK utasítás) 25. pontja szerint a közterületi szolgálatot ellátóknak igazoltatás és közlekedésrendészeti intézkedés során minden esetben az ügyeleti szolgálatokon keresztül ellenőrizniük kell, hogy az intézkedés alá vont szerepel-e a körözési nyilvántartásban. A 26. pont előírja, hogy az ügyeleten a közterületi szolgálatot ellátók által jelentett intézkedéseket, a körözési nyilvántartásban ellenőrzött személyes adatokhoz kapcsolva dokumentálni kell.

A Szolgálati Szabályzat fentiekben idézett 38. §-ának (1) bekezdése minden igazoltatás esetén kötelezővé teszi az igazoltatott személy a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS) és a körözési információs rendszerben. Az ORFK utasítás előírja, hogy ilyen alkalmakkor a lekérdezéseket megfelelően dokumentálni kell.

Az intézkedő járőr az intézkedés alá vont személyes adatai ismeretében rádión keresztül felveszi a kapcsolatot az illetékes kapitányság ügyeletével, ahol az ott szolgálatot teljesítő személy az ellenőrzésre váró adatokat egy formanyomtatványra feljegyzi.

Ezt követi a tényleges ellenőrzés, amely a körözési nyilvántartást valamint a SIS adatait tartalmazó Körözési Információs Rendszer (KIR), és az egyéb nyilvántartási rendszereket (személyi adat- és lakcímnnyilvántartás, okmány-nyilvántartás, gépjármű nyilvántartás, előéletre vonatkozó nyilvántartás, stb.) tartalmazó Siemens-rendszerbe való belépéssel történik.

Az alkalmazott gyakorlat szerint a járőr szolgálata végeztével a kapitányságon megjelenik az ügyeletésnél, és az adatlekérdezések nyilvántartásában saját kézjeggyével ellenjegyzi a saját kérései alapján végzett ellenőrzéseket. A rendőrségi indoklás szerint az RK lapot azért kell minden esetben kitölteni, mert a nap végén az eljáró rendőr ennek alapján tudja az általa aznap foganatosított – adott esetben nagyszámú – igazoltatást visszaidézni, és az általa kezdeményezett adatlekéréseket felelősen ellenjegyezni. Ezen túlmenően az RK lap tartalmazza részletesen az igazoltatás és

adatlekérés okát, illetve célját, mivel az magukban az elektronikus rendszerek nem rögzíthető.

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény 12. § (1) bekezdése rögzíti, hogy az érintett kérelmére az adatkezelő tájékoztatást ad az általa kezelt adatairól, az adatkezelés céljáról, jogalapjáról időtartamáról, továbbá arról, hogy kik és milyen célból kapják vagy kapták meg az adatokat.

A rendőrség álláspontja szerint ez a jogszabályi kötelezettség teszi szükségessé, hogy a lekérdezések kapcsán a lekérdező személye és a lekérdezés célja visszakereshető legyen, amit – mivel maguk az egyébként nem is rendőrségi kezelésben lévő elektronikus rendszerek nem alkalmasak ezen információk rögzítésére és visszakeresésére – csak a papíralapú nyilvántartás rendszeresítésével tud a rendőrség teljesíteni. Az ORFK utasítás és az annak alapján rendszeresített nyilvántartás tehát egy törvényben megfogalmazott kötelezettség gyakorlati megvalósításának eszköze.

A fenti indokok alapján a panaszos adatainak rögzítésével a személyes adatok védelméhez fűződő jogát a rendőrség jogszerűen korlátozta, ebben a tekintetben alapjogsérelmet a Testület nem állapított meg.

4) A panaszos beadványának kiegészítése azt tartalmazza, hogy az intézkedő rendőrök tőle – személyi igazolványán túl – laccímkarttyát is kértek.

A rendőrségi tájékoztatás szerint az igazoltatott személyektől személyi igazolványt kértek, laccímkarttyát azonban nem.

A panaszos igazoltatásáról kiállított RK lapon valóban szerepel a panaszos laccíme, azonban az, hogy azt az intézkedő rendőr a panaszostól kérte el, vagy a rádióforgalmazáson keresztül került rögzítésre, nem megállapítható.

A laccímkarttya elkérése és rögzítése vonatkozásában a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz és személyes adatok védelméhez való alapvető jogának megsértése nem volt megállapítható.

5) A panaszos beadványa kiegészítésében előadta, hogy őt nem tájékoztatták a panasztétel lehetőségéről, és a Testület létezéséről csak egy ismerősén keresztül szerzett tudomást.

Ezzel összefüggésben az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésének második mondata rögzíti, hogy az Rtv. V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.

A rendőrség a Testület kérdésére az alábbi választ nyújtotta: „Jogorvoslattal kapcsolatos felvilágosításra vonatkozó kérés nem történt.”

A rendőrség reakciójából arra lehet következtetni, hogy az intézkedő rendőrök az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésében írt kötelezettségüknek nem tettek eleget, hivatkozással arra, hogy a jogorvoslati jogról történő felvilágosítás kérés nem fogalmazódott meg a panaszosi oldalon. A Testület álláspontja szerint elfogadhatatlan az intézkedő rendőrök által tanúsított gyakorlat, ugyanis a rendőr – arra irányuló kérés hiányában is – köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni a törvény szerinti panasz lehetőségéről. **A Testület álláspontja szerint sérült ezáltal a panaszos jogorvoslathoz és tisztességes eljáráshoz való joga, mely sérelmet csekély mértékűnek ítélt meg a Testület.**

6) A panaszos kifogásolta az intézkedő rendőrök „kötelezettség mulasztását”. Előadása szerint, ő tájékoztatta a rendőröket arról, hogy a helyszínhez közeli területen egy „bűnözői csoport” – amely már hetek óta zaklatja a környék lakosait – tartózkodik.

Ezzel szemben a rendőrségi iratok arról számoltak be, hogy a panaszos az intézkedése alkalmával nem tett olyan bejelentést, hogy a környéken jogsértő cselekményt követnek el ismeretlen személyek, és ilyen eseményről más személy sem tett bejelentést a rendőrkapitányságon.

A Testület a fenti állítások közötti ellentétet a rendelkezésére álló bizonyítási eszközökkel feloldani nem tudta, ezért azt, **hogy a rendőrök mulasztottak-e intézkedést, és hogy az alapjogsérelmet eredményezett-e a panaszos oldalán, megállapítani megnyugtatóan nem tudta.**

IV.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés (fokozott ellenőrzés, annak kapcsán a rendőri jelenlét, az igazoltatás jogalapja és az adatrögzítés) nem sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz és a személyes adatok védelméhez való jogát; illetőleg a szolgálati fellépés módja, a panaszos lakcímkártyájának elkérése, valamint az intézkedés elmulasztása kapcsán a tisztességes eljáráshoz jogsérelme nem volt megállapítható. A Testület megállapítása szerint ugyanakkor csekély mértékben sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga azzal, hogy a panaszos igazoltatásának indoka nem megfelelően került megjelölésre, továbbá azzal, hogy a panasztétel lehetőségéről a panaszost nem tájékoztatták. Az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése alapján a Testületnek a panaszt az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez kellene áttennie; azonban az áttétel ellen a panaszos panaszában előzetesen tiltakozott, ezért a Testület az eljárás megszüntetéséről döntött.

Budapest, 2010. szeptember 8.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület

Különvélemény

a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**² által benyújtott panasz tárgyában 414/2010. (IX. 8.) számon hozott állásfoglalásához

Nem értek egyet a Testület állásfoglalásának azon részével, amely szerint a fokozott ellenőrzés jogszerűsége miatt a panaszossal szemben foganatosított igazoltatás megalapozottsága nem vizsgálható. Álláspontom szerint aggálytalanul megállapítható, hogy a rendőrök a panaszost az elrendelt fokozott ellenőrzéstől függetlenül, a panaszos egyedi körülményeire tekintettel igazoltatták, mégpedig olyan módon, hogy a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 29. §-ában megfogalmazott egyetlen igazoltatási ok sem állt fenn vele kapcsolatban.

Álláspontomat az alábbiakra alapozom.

1. Tény, hogy a panaszos igazoltatásának időpontjában az adott helyszínre érvényes, fokozott ellenőrzést elrendelő utasítás volt hatályban. Elfogadhatónak tartom azokat az érveket is, amelyek alapján a Testület a fokozott ellenőrzést a kérdéses időpont és helyszín vonatkozásában indokoltnak fogadta el.

Mindez azonban – álláspontom szerint – nem jelenti azt, hogy a fokozott ellenőrzés hatálya alatt foganatosított egyedi igazoltatások jogszerűsége nem vizsgálható önállóan abban az esetben, ha kétséget kizáróan megállapítható, hogy az érintett személy intézkedés alá vonását nem a fokozott ellenőrzésre vonatkozó utasításban megfogalmazott általános célok elérése érdekében, hanem az adott személy jogsértőnek ítélt magatartására adott válaszként kezdeményezi a rendőrség.

Ez a megközelítés nem példa nélküli a Testület gyakorlatában. 174/2009. (VI. 17.) számú állásfoglalásában a Testület megállapította annak a panaszosnak a jogsérelmét, akit azért igazoltattak, mert 2009. március 15-én „felelős kormányt Buda-Pesten” feliratú transzparenszel tüntetett a hivatalban lévő kormány ellen.

A Testület állásfoglalásában megállapította: „a jelentésekből nyilvánvalóan levonható az a következtetés, hogy az igazoltatás kiváltó oka a panaszos és társa véleménynyilvánítása, a transzparens kifeszítése volt. *Ezért az igazoltatás nem tekinthető a rendezvényre érkező személyek figyelemmel kísérése közben foganatosított, „szűrőpróbaszerű” intézkedésnek, hanem egy olyan konkrét magatartás által kiváltott intézkedés volt, amelyet a rendőrök – tévesen – jogellenesnek gondoltak, és ezért úgy vélték, hogy a szabálysértési eljárás megindításához meg kell ismerniük a magatartást tanúsító személyek személyazonosságát.* Amennyiben a panaszos és társa nem feszítette volna ki a tiltakozó transzparenst, velük szemben az adott helyszínen belül (ahová ruházat- és

² Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

csomagátvizsgálást követően jutottak be) minden bizonnyal nem fogatosítottak volna igazoltatást a rendőrök (akik külön ebből a célból hatoltak be a kordonnal lezárt területre). A Testület ezért úgy ítélte meg, hogy a panaszos igazoltatása nem tekinthető a fokozott ellenőrzés keretében fogatosított intézkedésnek”, és – az Rtv. 29. §-ában meghatározott egyedi igazoltatási ok hiányában – jogsértőnek ítélte a rendőri fellépést.

29000-12088/12/2009.RP. számú határozatában az országos rendőrfőkapitány a panasznak – a Testület állásfoglalásában foglaltakkal összhangban – helyt adott. A határozatban kifejtette: „A hibás utasítást végrehajtó rendőrök intézkedésének [...] hiányzott a Rtv. 29. § (1) bekezdésében meghatározott jogszabályi alapja, mivel annak indokaként egy nem megfelelően értelmezett törvényi rendelkezés szolgált [...]”. A főkapitány határozata tehát a kérdéses intézkedést nem a fokozott ellenőrzés keretei között, hanem egyedi igazoltatásként értékelte, és találta megalapozatlannak.

2. Jelen ügyre ugyanaz érvényes, mint a fent idézett korábbi esetre. Amennyiben a rendezvény helyszínéről a panaszos egyénileg, és nem olyan személyek társaságában távozik, akik a Magyar Gárda egyenruháját, vagy arra hasonlító öltözetet viselnek, az ő igazoltatására sem került volna sor.

Megállapítható tehát, hogy a március 15-i esethez hasonlóan jelen ügyben is a panaszos konkrét magatartása váltotta ki az igazoltatást, ezért az Rtv. 29. §-a alapján vizsgálható, hogy az igazoltatás indokai fennállnak-e.

A többségi álláspont helyesen vezeti le, hogy a rendőrök nem tudtak megjelölni, és az igazoltató lapon sem rögzítettek olyan körülményt, amely a panaszos igazoltatását az Rtv. 29. § (1) bekezdésének bármely pontja alapján indokolta volna. A panaszos maga nem viselt a Magyar Gárdához hasonló öltözetet, a nála lévő zászlókkal kapcsolatban sem merült fel semmilyen jogellenes cselekmény gyanúja.

A rendőri dokumentumok mégis e zászlókra, illetve arra a tényre hivatkoznak, hogy a panaszos a Jobbik rendezvényén volt jelen. Amint a többségi állásfoglalás helytállóan leszögezi: „az, hogy valaki a Jobbik által megrendezett választási gyűlésen vesz részt, valamint az, hogy ez a személy kezében – esetleg véleménynyilvánítás céljából – zászlókat tart, nem szolgáltat önmagában alapot az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerinti intézkedéshez”.

3. E – helyes – konklúzió rögzítése után az állásfoglalás mégis adós marad az alapjogsértés megtörténének kimondásával, mivel arra hivatkozik, hogy az elrendelt fokozott ellenőrzés az egyedi igazoltatási okok hiányában is megfelelő háttérrel biztosított az igazoltatáshoz.

Ez véleményem szerint nem megfelelő következtetés. Mivel a Testület korábbi – és fent részletesen idézett – gyakorlata szerint a fokozott ellenőrzés keretében is vizsgálható az Rtv. 29. §-ában foglalt feltételek megléte, ha az igazoltatás az érintett egyedi magatartására adott rendőrségi reakciónak tekinthető, **a Testület akkor járt**

volna el helyesen, ha a 29. §-ban foglalt feltételek hiányának megállapítása után kimondja: a rendőrség megfelelő jogalap nélkül, tehát jogsértő módon igazoltatta a panaszost.

E jogsértés súlyos fokú érdeksérelmet okozott, mivel az ügy körülményeiből nyilvánvaló, hogy a rendőri intézkedésben szerepet játszott a panaszos – valós vagy vélt – politikai meggyőződése, hiszen vele kapcsolatban jogsértésre utaló körülményt egyetlen rendőrségi dokumentum sem rögzít.

Az ügyet ezért megítélésem szerint – a súlyos alapjogsérelem megállapítása után – az Rtv. 93/A. § (6) bekezdésének megfelelően meg kellett volna küldeni az országos rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2010. szeptember 9.

dr. Kádár András Kristóf
testületi tag